

Schriftelijke vragen ex Art. 38 RvO**Aan:** College van B&W van gemeente Groningen**Betreft:** Economisch daklozen**Datum:** 8 mei 2020

Geacht college,

Dak- en thuisloosheid is een steeds groter wordend probleem in Nederland. Zo verdubbelde het aantal daklozen volgens het CBS van 17.800 in 2009 naar 39.300 in 2018¹, schreven de vier grote steden in oktober 2019 een brandbrief aan het kabinet waarin zij aangaven de daklozenproblematiek niet meer aan te kunnen² en deed de Nationale Ombudsman iets soortgelijks in december 2019 door met een brief namens alle gemeentelijke en regionale ombudsmannen het kabinet tot onmiddellijke actie te nopen met betrekking tot huisvestings- en daklozenproblematiek.³

Een steeds groter deel van de dak- en thuislozen lijkt te bestaan uit economisch daklozen – mensen die louter door financiële misère hun huis hebben verloren, maar geen verslavings- of psychische problematiek hebben, zo bracht ook de VNG naar voren.⁴ Mede doordat zij nog minimaal zelfredzaam zijn, bijvoorbeeld door nog van hun (uitdunnende) sociale netwerk gebruik te maken ('op de bank bij een vriend'), hebben zij maar beperkt of geen recht op hulp, waardoor hun situatie verslechterd. Deze verslechtering komt in een stroomversnelling wanneer iemand daadwerkelijk op straat komt te staan – met grotere kans op verslavings- en psychische problematiek tot gevolg.

Dit is ook geconstateerd door de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), die staatssecretaris Paul Blokhuis onlangs dringend opriep meer te doen tegen dak- en thuisloosheid⁵ middels haar adviesrapport 'Herstel begint met een huis'.⁶ Uitgangspunt van dit advies is dat een woning voor dak- en thuislozen niet het sluitstuk moet zijn, maar juist het beginpunt om zo verder afglijden te voorkomen.

Ondanks het feit dat er in onze gemeente al veel wordt gedaan met betrekking tot het helpen (en voorkomen) van dak- en thuislozen, stevenen we op dit moment af op misschien wel de

¹ Bron: <https://nos.nl/artikel/2298592-aantal-daklozen-in-tien-jaar-meer-dan-verdubbeld.html> De SP heeft in oktober 2019 aan het college gevraagd hoe deze cijfers zich tot de situatie in Groningen verhouden. Hierbij gaf het college aan dat zij deze stijging vooralsnog niet zien, maar dat dit ook kan komen door verschil in telling (exact (gemeente) vs. exact + schatting (CBS)).

² Bron:

<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2307645-noodkreet-grote-steden-over-aantal-daklozen-de-grens-is-bereikt.html>

³ Bron:

<https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2019/oproep-alle-ombudsmannen-aan-minister-president-rutte-er-is-nu-actie-nodig-van-rijk-in>

⁴ Bron: <https://vng.nl/artikelen/economisch-daklozen-vallen-tussen-wal-en-schip>

⁵ Bron: <https://www.dvhn.nl/binnenland/Overheid-moet-dakloosheid-terugdringen-25585833.html>

⁶ Bron:

<https://www.raadvsv.nl/documenten/publicaties/2020/04/21/herstel-begint-met-een-huis---dakloosheid-voor-komen-en-verminderen>

grootste economische crisis in 100 jaar ten gevolge van het pandemische coronavirus⁷. Daarom is het niet de vraag of, maar hoevéél meer kwetsbare mensen in onze samenleving verder in de problemen zullen komen – zoals ook nu al gebeurt.⁸ De gemeente moet volgens ons daarom goed voorbereid zijn op wat er komen gaat, omdat zij het eerste aanspreekpunt is, een zorgplicht heeft én verantwoordelijk is voor woonbeleid.

Onze fracties hebben daarom de volgende vragen over de omgang met economische daklozen:

1. Zoals aangegeven is de dakloosheid volgens het CBS de afgelopen jaren flink toegenomen in Nederland. Heeft het college zicht op de onderliggende oorzaken van deze toename?
2. In de beantwoording van de schriftelijke vragen van 28 juni 2018 van de ChristenUnie⁹ stelt het college dat ze op dat moment geen noodzaak ziet tot specifieke monitoring van of beleid voor economisch daklozen. De Nationale Ombudsman, evenals de RVS, oordeelt in recente rapportages dat gemeenten adequate ondersteuning moeten aanbieden voor deze groep om verder afglijden te voorkomen. Daarvoor moet deze groep wel eerst op de radar zijn. Is het college het met dergelijke analyses eens dat de gemeente actief moet gaan monitoren hoe groot dit probleem is om preventief te werk te kunnen gaan? Zo ja, hoe wil zij dit gaan aanpakken? Zo nee, waarom niet?
3. Is het college het met ons eens dat mensen die om economische redenen dakloos zijn geworden zo snel mogelijk weer een dak boven hun hoofd moeten krijgen om verergering van problemen te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

In Amsterdam is door De Regenboog Groep in 2018 het project *Onder de Pannen*¹⁰ opgezet waarbij economisch daklozen, zonder verslavings- of psychische problematiek, voor weinig geld en voor één jaar lang een kamer huren bij personen met een eigen huis of in een sociale huurwoning om zo weer op adem te komen. Personen met een huurachterstand kunnen hierdoor ook een kamer verhuren. Op deze manier wordt dakloosheid tegengegaan en kunnen uitkeringsgerechtigden huurachterstanden wegwerken bij woningcorporaties.

4. Is het college op de hoogte van deze of andere initiatieven waarbij mensen met beschikbare woonruimte tijdelijk actief gekoppeld worden aan economisch daklozen?
5. Is het college het met onze fracties eens dat een initiatief als dit in de krappe Groningse woningmarkt een gepaste oplossing kan bieden aan economisch daklozen, en verdere afglijding kan helpen voorkomen? Zo ja, ziet zij daarbij voor zichzelf ook een faciliterende rol? Zo nee, waarom niet?
6. In Groningen worden huishoudens steeds kleiner, en is eenzaamheid een steeds groter wordend probleem. In 2016 voelde 25% van de volwassenen in Groningen zich matig eenzaam, en 8,2% voelde zich ernstig eenzaam¹¹. Door economisch daklozen onder te kunnen brengen bij alleenstaande woningeigenaren en huurders, kan voor beide partijen eenzaamheid worden tegengegaan. Deelt het college onze mening dat

⁷ Bron:

<https://nos.nl/artikel/2330453-imf-zware-klap-wereldeconomie-door-corona-in-nederland-7-5-procent-krimp.html>

⁸ Bron:

<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/221462/Aanvraag-bijstandsuitkeringen-in-Stad-verdubbeld-vertraging-bij-voorschotten>

⁹ Bron: <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Schriftelijke-vragen/2018/6>

¹⁰ Bron: <https://www.deregenboog.org/onder-de-pannen>

¹¹ Bron: <https://sociaalplanbureau Groningen.nl/lokale-binding-en-participatie/eenzaamheid/>

(de ervaring van) eenzaamheid een steeds groter probleem wordt in onze samenleving en dat een initiatief als *Onder de Pannen*, evenals bijvoorbeeld initiatieven waarbij studenten bij ouderen intrekken¹², kan helpen eenzaamheid te bestrijden? Zo nee, waarom niet?

Met een initiatief als *Onder de Pannen* mogen uitkeringsgerechtigden voor maximaal één jaar een economisch dakloze in huis opnemen zonder gekort te worden op hun uitkering, hetgeen ook geldt voor de persoon die daar komt wonen. In Groningen worden uitkeringsgerechtigden die bij elkaar komen wonen, bijvoorbeeld als gevolg van een noodsituatie, beiden na een periode van drie maanden gekort op hun uitkering (de zogeheten 'kostendelersnorm').

7. Deelt het college onze opvatting dat initiatieven waarbij een woning gedeeld wordt belemmerd kunnen worden door juridische en financiële drempels en ziet het college mogelijkheden dergelijke drempels te verlagen door bijvoorbeeld het opschorten van het korten van de uitkering? Zo ja, welke mogelijkheden ziet de gemeente hierin?

Onlangs maakte staatssecretaris Paul Blokhuis bekend dat er incidenteel 200 miljoen euro extra beschikbaar komt om dak- en thuisloosheid te bestrijden – dit geld komt vanaf 1 juni 2020 vrij.¹³ Er zouden “eind vorig jaar (...) 43 centrumgemeenten gevraagd (zijn) in kaart te brengen hoeveel dak- en thuislozen zij in de regio hebben en welke woon- en zorgbehoefte er is. Daarvan hebben er 21 gemeenten concrete plannen ingediend met extra maatregelen die zij voor dak- en thuislozen willen treffen en waarmee zij in juni kunnen starten.”¹⁴

8. Is de gemeente Groningen betrokken bij deze inventarisatie? Zo ja, wat was hiervan het resultaat? Zo nee, is er een ander uitzicht op deze extra financiële steun voor het voorkomen en aanpakken van dak- en thuisloosheid middels initiatieven zoals *Onder de Pannen*?

Ten slotte maakt de coronacrisis dat internationale studenten grootschalig hun woning hebben verlaten om terug te gaan naar hun thuisland. Dit heeft als gevolg dat de Student Housing (SSH) en soortgelijke verhuurders/corporaties opeens kampen met leegstand. In een werkgroepvergadering van de Universiteitsraad gaf de Rijksuniversiteit Groningen, die garant staat voor de leegstand in SSH-panden, aan open te staan voor het idee om leegstaande eenheden voor een korte periode beschikbaar te stellen voor groepen die hard onderdak nodig hebben.

9. Is het college hiervan op de hoogte?
10. Is het college bereid in gesprek te gaan met SSH en de Rijksuniversiteit Groningen om te verkennen of deze huisvesting geschikt zou zijn voor kwetsbare groepen zoals bijvoorbeeld economisch daklozen? Zo nee, waarom niet?

Lieke Schoutens (GroenLinks)
Nick Nieuwenhuijsen (GroenLinks)
Tessa Moorlag (ChristenUnie)

¹² Bron: <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/211827/Studenten-gaan-op-kamers-bij-senioren-Een-win-winsituatie>

¹³ Bron: <https://m.binnenlandsbestuur.nl/nieuws/kabinet-trekt-200-miljoen-euro-extra-uit-voor.244066.lynkx>

¹⁴ Ibidem.